

# Dokážete připravit zboží k expedici?



Odesílatel nese v rámci přepravy nebezpečných věcí velkou odpovědnost, ať už např. ve smyslu deklarace zboží určeného k expedici, volby správného obalu nebo při označení zásilky. Do jaké míry si odpovědnost sami odesílatelé uvědomují? Tentokrát jsme se ptali zástupců firem Flexfill, UNIPETROL RPA, BorsodChem MCHZ a Brenntag CR.



**Do jaké míry a v jakém rozsahu (které funkce i v rámci managementu) máte vyškolený personál z hlediska odesílatele nebezpečných věcí?**

**Flexfill, Karel Hlaváček:** Proškolené osoby bych rozdělil do dvou skupin. Do první z nich náleží osoby podílející se přímo na přepravě. Sem patří skladníci, manipulanti a pracovníci expedice. Do této skupiny se řadím i já (vedoucí logistiky), poněvadž naše firma je stále ještě v rozjezdu. Proto se stále aktivně podílím na kontrole odchozích zásilek. Všechny zmíněné osoby vlastní osvědčení od firmy **M-Konzult** (naš externí poradce pro ADR) – osvědčení o absolvování školení osob podílejících se

na přepravě nebezpečných věcí (část 1, kapitola 3 Dohody ADR). Do druhé skupiny patří ostatní osoby: supply chain manager, EHS manager a pracovníci oddělení kvality (výstupní kontrola označení a zabalení výrobků). Tito lidé byli proškoleni mnou a zástupcem firmy M-Konzult. Znalost těchto osob vzhledem k ADR je především v souvislosti se značením kusů.

**UNIPETROL RPA:** Zaměstnanci obchodních útvarů ve funkci odesílatele jsou školeni podle 1.3 Přílohy A ADR/RID periodicky zpravidla po dvou letech (podle změn ADR/RID). Podklady (zadává klasifikaci NV, pokyny pro případ nehody a požadavky na obaly a vozidla/vozy apod.) zpracovávají různě

útvary, jejichž zaměstnanci jsou rovněž školeni podle 1.3 ADR/RID. Příslušná školení a dozor nad plněním ADR/RID vykonávají bezpečnostní poradci. Školení jsou všichni zaměstnanci a zaměstnanci na všech úrovních řízení v rámci pracovišť, jichž se manipulace s nebezpečnými věcmi týká.

**BorsodChem MCHZ, Václav Novák:** Ve smyslu zákona o požární ochraně, vyhlášky o požární prevenci a zákoníku práce zajišťujeme pravidelná školení a výcvik zaměstnanců v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany, ochrany životního prostředí, nakládání s chemickými látkami a přípravky a další školení vyplývající ze systémových požadav-

ků v daných oblastech. Tento pokyn stanoví povinnosti zaměstnavatele a zaměstnanců v oblasti odborné způsobilosti a organizační zabezpečení školení a výcviku. Termínové zajištění naplňování tohoto dokumentu pro určené časové období je uvedeno v Plánu výchovy a vzdělávání zaměstnanců BC MCHZ.

**Brenntag, Vladimír Drozd:** Vyškolení jsou jak řidiči, tak ostatní zaměstnanci prodeje a logistiky, jako bezpečnostní poradci ADR. Školení pro nás zajišťuje **ÚSMD DEKRA**. Školení ADR v rozsahu řidiče absolvuje rovněž prokurista společnosti odpovědný za HSE.



Odesílatel zodpovídá za správnou klasifikaci nebezpečných věcí určených k přepravě.

### Kdo ve vaší firmě klasifikuje zboží určené k expedici?

#### Máte to ošetřeno systémově?

**Flexfill:** Zboží klasifikuji já (vedoucí logistiky). Po klasifikaci zasílám potřebné podklady firmě M-Konzult ke kontrole a poté se schválené údaje zadávají do našeho informačního systému (Oracle).

**UNIPETROL RPA:** Klasifikace výrobků jako nebezpečné věci provádí do bezpečnostních listů sekce životního prostředí a standardizace. Spolupracuje s ní bezpečnostní poradce (platí pro ADR i RID).

**BorsodChem MCHZ:** Zboží určené k expedici klasifikuje vedoucí odboru ekologie a bezpečnosti. V jeho náplni práce je také veškerá aktualizace. Podle zákona o chemických látkách a přípravcích provede klasifikaci a navrhne zařazení podle RID, ADR, IMDG. Na základě tohoto zařazení zpracuje pro zboží bezpečnostní list, který je dán k připomínkování bezpečnostnímu poradci. Teprve po jeho odsouhlasení je bezpečnostní list podkladem pro další dokumenty související s přepravou nebezpečných látek, např. pro zpracování pokynů pro případ nehody.

**Brenntag:** Bezpečnostní poradce ADR, který je zaměstnancem společnosti.

### Kdo u vás odpovídá za správnost dokladů u zboží připraveného k expedici?

**Flexfill:** Pracovníci expedice. Pro tyto doklady jsou připraveny šablony v MS Excel pro tisk údajů do CMR. Tato šablona byla opět konzultována a schválena firmou M-Konzult.

**UNIPETROL RPA:** V případě ADR je to příslušný referent obchodního útvaru (školený – viz první podbod), který odpovídá za formu a úplnost dokladu. Fyzicky ho může pak dopravci předávat

i útvar zajišťující výdej (expedici). U RID pak smluvní partner zajišťující přepravu nebezpečné věci. Jeho zaměstnanci podílející se na přepravě nebezpečných věcí jsou též školeni podle 1.3 RID.

#### BorsodChem

**MCHZ:** Jsme certifikovaná firma a všechny postupy a kontroly jsou předmětem vnitropodnikových směrnic, které jsou zaměstnancům k dispozici prostřednictvím elektronického systému. Za správnost dokladů u zboží připraveného k expedici zodpovídají zaměstnanci odboru logistiky – expedice a za zboží připravené k expedici zodpovídá provoz, v jehož náplni je výroba tohoto zboží.

**Brenntag:** Vedoucí logistiky.

### Jak máte zajištěno, že jsou informace o stupni nebezpečí jednotlivých výrobků uloženy do systému, odkud se pak tisknou doklady k expedici?

**Flexfill:** V systému Oracle je ke každému výrobku uvedena třída ADR a UN číslo. Tyto informace jsou poté viditelné ve výrobním příkazu, čímž je zajištěno správné označení kusů. V souvislosti s tiskem dokladů však informaci o nebezpečnosti výrobků v systému nemáme. Uvažujeme o uvedení těchto informací přímo v dodacích listech generovaných systémem. Tato úprava však není v současné době možná. Vyžaduje totiž změny přímo v softwaru.

**UNIPETROL RPA:** Výchozím dokla-

dem je bezpečnostní list výrobku (látky). Ze způsobů vyplňování dokladů jsou příslušní zaměstnanci školeni. Jednotlivé obchodní úseky vystavující doklady jsou seznámeny s nebezpečími jednotlivých výrobků a při změnách výrobků konzultují předem s bezpečnostními poradci. Bezpečnostní listy jsou k dispozici na společném intranetu i smluvnímu partnerovi zajišťujícímu přepravu nebezpečných věcí po železnici.

**Brenntag:** Uvedené údaje jsou součástí modulu SAP.

### Kdo u vás zajišťuje balení zboží a vše, co souvisí s jeho expedicí? Jak ověřujete, zda jsou obaly certifikované?

**Flexfill:** V systému Oracle je ke každému výrobku uvedena třída ADR a UN číslo. Tyto informace jsou poté viditelné ve výrobním příkazu, čímž je zajištěno správné označení kusů (vyjma lidské chyby). Nyní nemáme žádné látky, které by nesměly být přepravovány společně. Z toho důvodu nejsou stanovena pevná pravidla pro paletizaci „mixovaných“ palet. Za certifikaci obalů je odpovědné oddělení nákupu. Z rozhodnutí vedení společnosti je postup takový, že všechny obaly, které jsou alespoň zčásti používány pro zboží podléhající ADR, musejí být certifikované. V praxi to znamená, že certifikované obaly používáme i pro výrobky, jež ADR nepodléhají. Tímto se snižuje možnost záměny certifikovaného a necertifikovaného obalu, který by jinak vypadal naprosto stejně.

**UNIPETROL RPA:** Kontrolu vhodnosti a správnosti obalů pro nebezpečné věci (včetně cisteren a kontejnerů) kontrolují zaměstnanci ve funkcích nakládků a plničů vyškolení podle 1.3 ADR/RID.

**BorsodChem MCHZ:** Za správné balení a označení zboží zodpovídá provoz, v jehož náplni je výroba tohoto zboží. Nakládka baleného zboží je pak zajišťována externí firmou a povinnosti související s nakládkou jsou popsány ve směrnici Železniční doprava a nakládka balených produktů. Nákup obalů se provádí podle vyhlášky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně zákonů týkajících se klasifikace, balení a označování nebezpečných látek a chemických přípravků č. 232/2004 Sb. Již při objednávání obalů na zboží je v objednávce

## Definice odesílatele se různí

Pokud se chceme zabývat odpovědností odesílatele, je nejprve nutné zodpovědět otázku: Kdo je to odesílatel? V evropské dohodě ADR je odesílatel definován v oddílu 1.2.1 Definice takto: „Odesílatel“ podnik, který odesílá nebezpečné věci buď pro sebe, nebo pro třetí stranu. Pokud je přeprava prováděna na základě přepravní smlouvy, odesílatel je odesílatel uvedený v této smlouvě;

Podle zákona o silniční dopravě č. 111/1994 Sb. (ve znění pozdějších novel) je v § 23 odesílatel definován jako subjekt předávající nebezpečné věci k přepravě.

Z výše uvedeného je vidět, že definice odesílatele jsou v různých předpisech různé. Stejně je to i s odpovědností odesílatele, která je také stanovena různě, viz níže.

### Podle dohody ADR:

#### 1.4.2.1 Odesílatel

1.4.2.1.1 Odesílatel nebezpečných věcí je povinen předat k přepravě jen zásilky, které odpovídají požadavkům ADR. V rámci oddílu 1.4.1 musí zejména:

přesvědčit se, že nebezpečné věci jsou zařazeny a připuštěny k přepravě podle ADR;

předat dopravci informace a údaje a popřípadě požadované přepravní a průvodní doklady (povolení, schválení, oznámení, osvědčení atd.), zejména s ohledem na ustanovení kapitoly 5.4 a tabulek v části 3;

použít pouze obaly, velké obaly, velké nádoby pro volně ložené látky (IBC) a cisterny (cisternová vozidla, snímatelné cisterny, bateriová vozidla, MEGC, přemístitelné cisterny a cisternové kontejnery) schválené a vhodné pro přepravu dotyčných látek a označené podle ADR;

splnit požadavky týkající se způsobu odeslání a omezení přepravy;

zajistit, aby i prázdné nevyčištěné a neodplyněné cisterny (cisternová vozidla, snímatelné cisterny, bateriová vozidla, MEGC, přemístitelné cisterny a cisternové kontejnery) nebo prázdná nevyčištěná vozidla a prázdné nevyčištěné velké nebo malé kontejnery pro volně ložené látky byly příslušně označeny a opatřeny bezpečnostními značkami a aby prázdné nevyčištěné cisterny byly uzavřeny a poskytovaly stejné záruky těsnosti, jako kdyby byly plné.

1.4.2.1.2 Jestliže odesílatel používá služby jiných účastníků (batič, nakládky, plnič atd.), musí učinit přiměřená opatření, aby bylo zajištěno, že zásilka splňuje předpisy ADR. Může se však v případech uvedených v 1.4.2.1.1 a), b), c) a e) spolehnout na informace a údaje poskytnuté mu jinými účastníky.

1.4.2.1.3 Pokud odesílatel jedná z pověření třetí osoby, pak tato musí odesílatele písemně upozornit, že se jedná o nebezpečné věci, a poskytnout mu všechny informace a doklady potřebné ke splnění jeho povinností.

### Podle zákona o silniční dopravě č. 111/1994 Sb. (ve znění novel):

§ 23 (1) Subjekt předávající nebezpečné věci k přepravě (dále jen „odesílatel“) je povinen podle Dohody ADR zejména:

- zatřídit, zabalit a označit nebezpečné věci,
- dodržet ustanovení o zákazu společné nakládky, pokud ji provádí,
- nepředat k přepravě nebezpečné věci, jejichž přeprava není dovolena,
- předat dopravci v písemné formě pokyny pro řidiče,
- uvést správně a úplně údaje v nákladním listě, včetně prohlášení,
- předat řidiči kopii povolení podle zvláštních právních předpisů, 7a)
- přezkoumat před nakládkou průvodní doklady a provést vizuální kontrolu, zda vozidlo a jeho zařízení splňují předepsaná ustanovení,
- označit kontejnery,
- zabezpečit předepsané školení ostatních osob podílejících se na přepravě,
- ustanovit bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí.

Jiří Došek,  
vedoucí střediska pro přepravu  
nebezpečných věcí ADR, RID, ADN,  
ÚSTAV SILNIČNÍ A MĚSTSKÉ DOPRAVY - DEKRA

uveden požadavek na certifikovaný obal. Dodavatelem musí být zároveň předložen atest.

**Brenntag:** Vedoucí skladu při převímce zboží a obalu. Metoda ověřování je vizuální, poznáme to podle toho, zda má obal UN kód.

### Podle jakých kritérií vybíráte dopravní firmu pro přepravu nebezpečných věcí?

**Flexfill:** Nyní je rozhodujícím kritériem cena. Vozidla musí být samozřejmě vybavena a řidič proškolen, což kontrolujeme při nakládce. O této kontrole vedeme i zápis.

**UNIPETROL RPA:** Dopravce musí mít zkušenosti s přepravou nebezpečných věcí. Musí být vybaven vlastními dopravními prostředky splňujícími kritéria pro přepravu látek námi požadované třídy nebezpečnosti. Dopravní prostředky musí splňovat všechny podmínky v souladu s úmluvou ADR/RID. Preferujeme jednoznačně dopravce, kteří mají certifikaci SQAS.

**BorsodChem MCHZ:** Podnik každoročně vyhledává výběrové řízení na dodavatele dopravních služeb – železnice, silnice. Ti jsou pak vybíráni nejen z hlediska ceny dodávané služby, ale kritériem je i jejich kvalita a schopnost dodržovat zásady bezpečnosti a ekologie stanovené podnikem. Ke každé smlouvě nebo objednávce jsou přikládány všeobecné bezpečnostní podmínky podniku.

**Brenntag:** Rozhodujícími kritérii jsou: Cena, certifikát SQAS, počet vozidel a flexibilita.

### Pokud se zabýváte importem nebezpečných věcí, objevuje se vždy v kontraktech s vaším obchodním partnerem, zda se jedná o nebezpečné věci?

**Flexfill:** Přímou v kontraktech tyto skutečnosti uvedeny nejsou. O nebezpečnosti látek jsme však informováni již při schvalovacím řízení daného dodavatele. Ten nám totiž předává vzorky látek společně s bezpečnostními listy a specifikacemi.

**UNIPETROL RPA:** Ano.

**Brenntag:** Ano, vždy.

### Spolupracujete s pojišťovnami v rámci prevence, abyste předešli nedorozumění při případné nehodě?

**Flexfill:** Nikoliv.

**UNIPETROL RPA:** Touto problematikou se zabývají naši smluvní dopravci.

**BorsodChem MCHZ:** Podnik z titulu předmětu činnosti spadá pod zákon o prevenci závažných havárií. Veškeré zásilky expedované z podniku jsou pojištěny.

**Brenntag:** Ano, ve spolupráci s pojišťovacím makléřem **Marsh Česká republika**.

Václav Podstawka